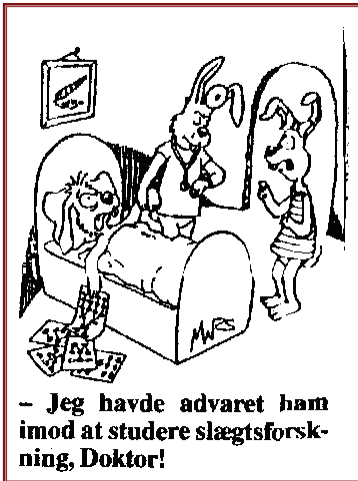

11 Grundformer for genealogiske arbejder

Slægtsforskningen kaldes på latin for GENEALOGIen. Dette betyder læren om slægtens oprindelse. Genealogien og slægtsforskningen har til formål at undersøge og bevise, hvem der er i slægt med hvem.

Helt grundlæggende kan det fastslås om alle personer, der har levet, lever eller sidenhen vil blive født, at de har det til fælles, at de må have to forældre.

Muligvis kender personen ikke selv sine

forældre; men han vil alligevel have arvemasse fra netop to personer: En mand og en kvinde.

Vi ser ud af dette ene faktum, at der grundlæggende kun findes tre familiemæssige relationer:

- man har to forældre,
- man producerer børn sammen med en person af det modsatte køn,
- man er fader eller moder til disse børn.

Da man enten kan betragtes som barn af nogen eller som fader/moder til nogen, følger det heraf, at der findes tre grundlæggende undersøgelsesområder, nemlig:

- hvilke forældre en person har,
- hvilke efterkommere en person har,
- hvem en person har produceret børn sammen med (ofte, men ikke altid, ægtefællen).

For at bevise slægtskab mellem to personer, f.eks. to fætre, må vi undersøge, hvilke forældre de to personer måtte have for derigennem at finde den fælles forfader.

Det følger naturligt, at vi almindeligvis må begynde med at opstille en anetavle (i hvert fald delvis), for at nå frem til en forfader, for hvem vi kan opstille en tavle over

efterkommerne, hvis vi måtte ønske at finde (en del af) en persons slægtninge.

Probanden

Den person, for hvem vi enten opstiller en anetavle eller en efterslægtstavle, kaldes på latin for en PROBAND. Det betyder "den person, om hvem noget skal bevises" og er egentlig ikke et genealogisk udtryk, men vi anvender det, fordi det giver os mulighed for på en nem måde at tale om slægtssammenhænge m.v. uden at skulle opstille konkrete eller komplicerede eksempler.

Forfædrene / Anetavlen

De personer, som en given person har arvemasse fra, kaldes for hans forfædre eller aner. Det genealogiske arbejde, der søger at gøre rede for probandens forfædre, kaldes for en anetavle. - Se nedenfor.

Efterslægtstavlen

Leder vi efter samtlige de personer, der alle har netop samme givne person eller ægtepar i deres anetavle (altså stammer fra samme person), siger vi, at vi opstiller en efterslægtstavle. Efterslægtstavlen søger at opregne efterslægten efter en given person. Den redegør således for en persons børn, børnebørn, oldebørn osv.

Om antallet af børn, og i det hele taget antallet af efterkommere af hver ane, ved vi ikke noget fast. Vi kan desværre ikke sige, at alle personer har været gift netop to gange og fået f.eks. netop fem børn i hvert ægteskab. Derfor er betegnelsen af personerne i efterslægten vanskeligere.

Men se venligst senere for yderligere oplysninger.

Anetavlen

Da man selv, såvel som enhver af ens forfædre, må have netop to forældre, er antallet af forfædre indenfor hver generation, man går tilbage, forudsigeligt. Enhver person har netop 4 bedsteforældre, 8 oldeforældre og så fremdeles.

Alle disse forfædre har én ting til fælles, nemlig, at enhver given ane må have leveret arvemasse til (fået) mindst ét barn; ellers kunne man jo ikke stamme fra ham. Hvor mange børn hver af en persons aner har fået, kan vi derimod ikke sige noget om uden at have undersøgt anernes liv nøje; det er jo

meget forskelligt fra ægteskab til ægteskab, hvor mange børn der fødes.

Leder vi efter anerne til en person, siger vi, at vi opstiller en anetavle for personen. Målet er en oversigt over probandens aner indtil en vis generation, evt. alle linierne så lagt tilbage i tiden som muligt.

Anetavleskemaet

At antallet af aner netop fordobles for hver generation, og dermed bliver fuldstændig forudsigeligt, gør, at vi kan lade fremstille fortrykte skemaer til oversigt over en given persons aner. - Jævnfør vedlagte anetavleskema.

Tavlen udfyldes således, at man placerer én generation i hver vandret række felter, begyndende med nederste række. Der er kun ét felt, og heri indskrives probanden.

Umiddelbart over ham placeres hans forældre, idet der jo netop er to felter i næst nederste række; til venstre placeres faderen, til højre moderen. Således fortsættes, idet man over hver anes felt placerer hans forældre, altid med faderen til venstre og moderen til højre.

Tavlen vil skematisk set blive udfyldt som hosstående tavle viser, se vedlagte *Skematisk udfyldte anetavle*.

Naturligvis er vi i praksis interesseret i en virkelig persons forfædre, hvorfor vi naturligvis ikke noterer forfaderens relation til probanden i feltet, derimod anens navn, hans fødedato og -år, gerne også sted, samt dødsdato og -år, og også gerne her stedet, desuden hans stillingsbetegnelse og også gerne vielsesdato, -år og -sted. Da kvinder ikke så ofte har et erhverv, man kan notere i skemaet, skrives oplysningerne om vielsen gerne hos kvinden. Jævnfør omstående udfyldte anetavle: *Anetavle for Hansine Charlotte Amalie Hansen, f. Dreyer*.

Den fortløbende betegnelsesmetode = von Stradonitz system

Da betegnelserne med Farfaders mormoders farmoders morfader er noget besværlige, og i øvrigt kun vil kunne forstås af personer, der kan forstå det sprog, anetavlen er udfærdiget på, har man allerede i 1500-tallet opfundet et betegnelsessystem, så vi indenfor den givne anetavle kan identificere personerne entydigt. Det var den tyske genealog Kekule von

Stradonitz, der enten genoptog eller genopfandt systemet i forrige århundrede, derfor kaldes det ofte von Stradonitz system efter ham. Da det nummererer anerne fortløbende, kaldes det også for den fortløbende betegnelsesmetode. - Naturligvis findes der også andre metoder til betegnelse af personerne i en anetavle, men den her gennemgåede er efter min mening den bedste, og tillige har den fire fordele.

Vi begynder med yngste generation, og fortsætter med næstungste, osv. idet vi gør den ene generation færdig, før vi går til den næste. Indenfor hver generation går vi altid fra venstre mod højre. Systemet benytter sig af alle de hele tal (med 1 som det første).

Således får probanden, uden hvem der jo ingen anetavle ville være, nr. 1. Hans fader og moder, hvis oplysninger er nødvendige for den videre forskning, får 2 og 3, probandens bedsteforældre numrene 4 - 7, osv. - Jævnfør eksemplet.

De fire fordele, der nu kan ses, er:

Hver ane får sin egen betegnelse, og f.eks. farfader vil få nr. 4. i alle anetavler, så alle slægtsforskere, der kender systemet, og det gør de aller fleste, vil vide, hvem f.eks. ane nr. 256 er i forhold til probanden.

Det er muligt at beregne hvilket nr. en given anes fader og moder skal have.

Faders nr. = barnets nr. * 2;

Moders nr. = (Barnets nr. * 2) + 1.

Hvor parenteser siger: "regn mig først"; dvs. først ganges barnets nr. med 2, dernæst lægges til resultatet heraf 1.

Dette gælder for enhver ane i anetavlen. Man kan jo tilsvarende regne sig fra forældre til barn ved at gøre det omvendte.

Den ane fra hver generation, hvilken indgår i probandens mandslinie, vil altid som betegnelse få det tal, der netop angiver antallet af aner i den pågældende generation. Angående mandslinien og kvindelinen; jævnfør venligst *Forskellige definitioner* for forklaring.

Når man ser bort fra probanden, der lige godt kan være en mand som en kvinde, vil det gælde, at mænd altid får lige numre, medens kvinder får ulige numre.

Snart vil det første anetavleskema, grundtavlen, være udfyldt, og så snart bare ét af aneparrene i tip-tip-oldeforældregenerationen findes, må man begynde at overføre tip-oldeforældrene til nye tavler.

Hver af tip-oldeforældrene overføres til et nyt anetavleskema, idet man lader hver ane blive proband for sin tillægstavle. Anerne på disse tillægstavlerne, betegnes altid ved deres anenummer tildelt ud fra probanden på grundtavlen. Forældrene til ane nr. 16 får således 32 og 33, også selvom de ikke står på grundtavlen. -- Tillægstavlerne kan tildeles forskellige betegnelser; jeg foreslår, at man lader hvert nyt anetavleskema slet og ret få samme nr. som den ane, der står i bunden af skemaet. Dvs. grundtavlen får nummer 1, første sæt tillægstavler numrene 16 - 31, og andet sæt tillægstavler numrene fra 256 - 511.

12 Skemaerne

Grundoplysningerne

De oplysninger, der er nødvendige, for at muliggøre skeldnen mellem personer af samme navn, og som tillige er nødvendige for den fortsatte forskning, er:

- Fødedato og sted,
- dåbsdato og sted,
- konfirmations dato og sted,
- vielsesdato og sted,
- dødsdato og sted, samt
- begravelsesdato og sted.

Disse oplysninger kaldes for de grundlæggende data, eller grunddata.

Til at holde rede på personerne anvendes med fordel skemaer. På disse noteres personernes navne, deres anenummer eller personbetegnelse (indenfor efterslægten) samt grundoplysningerne for hver person.

Personskemaet

Der findes forskellige typer skemaer. De almindeligste har plads til oplysninger om netop én kernefamilie (fader og moder og deres fælles børn) på hvert ark.

Jeg finder dog, at det er en fordel, at placere hver ane på sit ark, og på dette også berette om netop hans ægtefæller. Således udfyldes

der ét skema for f.eks. ane nr. 6, og et andet for ane nr. 7.

Alle linierne i øverste del udfyldes for den person, hvis navn sættes øverst, f.eks. ens morfader; det er altså hans forældres navne, men hans egen fødedato, der skal skrives ind i de tre linier, der findes lige under linien med navn og nr. på hovedpersonen for skemaet. På den midterste del af skemaet er der plads til oplysninger om op til fire ægtefæller. For hver af disse noteres først dennes navn, derunder under Trol. dato og sted for troløvelsen, ditto for vielsen. Sidst føde- og døds-datoerne, der under ægtefællerne udfyldes for den respektive ægtefælle.

Børneskemaet

Børnene til anerne betragtes som søskendeflokke, idet hver ane ofte har et antal helsøskende og dertil et antal halvsøskende. Muligvis udgøres disse halvsøskende af flere helsøskendeflokke. Der udfyldes ét skema for hver helsøskendeflok, dvs. for børnene i hvert ægteskab.

Vi tænker os, at probandens morfader var gift to gange; anden gang med mormoderen. Hun var også gift to gange; det første ægteskab var med morfaderen. Vi antager, at der fødtes børn i hvert af de tre ægteskaber. Så udfyldes tilsvarende 3 skemaer, nemlig: Eet for børnene af anerne nr. 6 og 7; ét for børnene af ane nr. 6 og dennes første ægtefælle, og ét for børnene af ane nr. 7 og dennes anden ægtefælle.

Er der i et ægteskab født mere end 7 børn, anvendes til denne helsøskendeflok blot to ark i stedet for ét. Er der ingen børn i et ægteskab, udfyldes der ikke noget ark for det ægteskab.

Der er på arkene plads til for hvert barn at notere dets navn og grundoplysninger. Ønsker man at følge barnet som voksen, udfyldes et personskema for barnet, og om ønskeligt også for dets ægtefæller; i hvertfald udfyldes børneark for hvert ægteskab.

Skemaerne udfyldes, ved at man øverst i feltet 'mand' noterer faderens navn, og i 'kone' noterer moderens navn. Under 'farfar, farmor, morfar og mormor' noteres navnene på de af ægtefællernes forældre, man er i slægt med. Oplysningerne om bedsteforældrene gør det senere muligt at finde frem til, hvor børnenes fader / moder er anført som barn, idet børnene jo altid skal søges under faderens navn -

det står jo øverst på skemaet; desuden er forældrene jo fælles for alle børnene på netop dette ark.

Under oplysningerne om faderen, moderen og bedsteforældre til børneflokkene er der plads til op til syv børn. Er der flere børn i en helsøskendeflok anvendes blot to ark.

Farfars Farfar - Ane nr. 16	Farfars Farmor - Ane nr. 17	Farfars Morfars - Ane nr. 18	Farfars Mormor - Ane nr. 19	Farmors Farfar - Ane nr. 20	Farmors Farmor - Ane nr. 21	Farmors Morfar - Ane nr. 22	Farmors Mormor - Ane nr. 23	Morfars Farfar - Ane nr. 24	Morfars Farmor - Ane nr. 25	Morfars Morfar - Ane nr. 26	Morfars Mormor - Ane nr. 27	Mormors Farfar - Ane nr. 28	Mormors Farmor - Ane nr. 29	Mormors Morfar - Ane nr. 30	Mormors Mormor - Ane nr. 31
Farfars Far	Farfars Mor	Farmors Far	Farmors Mor	Morfars Far	Morfars Mor	Mormors Far	Mormors Mor	Ane nr. 8	Ane nr. 9	Ane nr. 10	Ane nr. 11	Ane nr. 12	Ane nr. 13	Ane nr. 14	Ane nr. 15
Farfar	Farmor		Morfar		Mormor										
Ane nr. 4.	Ane nr. 5.		Ane nr. 6.		Ane nr. 7.										
Far	Mor														
Ane nr. 2.	Ane nr. 3.														
Probanden (= Den om hvem noget skal bevises eller vises) (evt. Mig selv). Ane nr. 1.															

Figur 36: Skematisk udfyldt anetavle.

16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
16: Hans Lauritzen Svarer Ø 1712 Horne K, Sv. Amt Urmager, Hmd, og drejer i Horne. # 1786 Horne Kgd., Sv. Amt	17: Maria Lauritzdatter * på Lyø ? + 1782 (indf. mgl. i KB)	18: Jeppe Hansen * 1708 Horne K, Svendborg Amt. Husmand i Diernæs, Horne Sogn, Svendborg Amt. + efter 1787	19: Birthe Cathrine Jensdatter * omk. 1710 ~ ?? omk. 1730 + e. 1787	20: Rasmus Jørgensen * 1734 Daglejer. + 1804 Brahetrolleborg Sogn	21: Anne Christine Christensdatter * 1734 + 1804 Brahetrolleborg Sogn	22: Mads Pedersen * 1738 Vr. Åby Sogn, Sv. Amt + 1798 Vr. Åby Sogn, Svendborg Amt. Gårdfæster i Græuppe, Vr. Åby Sogn.	23: Maren Madsdatter * 1739 Vr. Åby S. Sv. Amt + 1801 Vr. Åby S. Sv. Amt.	24: Christian Frederik Jantzen * omk. 1690 Forpagter af Starupgaard, Starup Sogn. + 1753 Starup Sogn.	25: Sophie Amalie Rosbach * 1693 + efter 1753 men hvor?	26: Samuel Marcussen Frölich * 1676 men hvor? + 1746 Svendborg, Sct. Nicolai Sogn. Læge og husejer i Svendborg	27: Karen Andersd. Strömberg * 1684 Svendborg + 1768 Svendborg, Vor Frue K. ~ 1717 Svendborg, Sct. Nicolai Sogn.	28: Lars Rasmussen Langkilde * 1706 Lunde K, Sv. Amt + efter 1737 Kramboejer i Svendborg	29: Marie Olufsdatter * 1711 Skårup, Sv. Amt + efter 1737 ~ 1733 Skårup, Sv. Amt	30: Jørgen Christensen * omk. 1690 Boede i Svendborg, erhverv ukendt + efter 1735	31: Johanne Pedersdatter * omk. 1690 ~ 1716 Svendborg, Vor Frue Kirke + efter 1735
8: Hans Hansen Drejer Ø 18.04.1751 Horne Kirke + 12.10.1817 Fåborg Urmager i Kirkeballe, fra 1802 i Fåborg.	9: Maren Jeppestatter * ca. 1752 + ?? ~ 16.01.1774 Horne Kirke 4 børn	10: Christian Rasmussen * 1766 Brahetrolleborg, S + efter 1789 Var 1789 Tjenestekarl.	11: Mette Madsdatter * ca. 1766 Vr. Åby Sogn + efter 1801 Vistnok ugift. 1 barn	12: Peder Fred. Jantzen * 1733 Starup Sogn, Sydlyll. + Knapmager i Svendborg, boede i Kyseborgstræde 3.	13: Anna Frölich * 1728 Svendborg, VF, # 24.12.1802 Sv. Amt. ~ 1768 Sv. Sct. Nic. 1: 7 børn, 2: 2 børn.	14: Ole Larsen Langkilde * 28.04.1737 Sv. Sct. Nic. + 19.11.1807 Sv. VF. Snedker i Svendborg.	15: Kirsten Jørgensdatter * 1735 Sv. VF, KB mgl + 17.06.1801 Sv. VF. ~ 13.01.1769 Sv. VF. 8 Børn	4: Jens Hansen Drejer Ø 15.11.1775 Horne Kirke, Svendborg Amt + 15.03.1848 Svendborg, Vor Frue Sogn Urmager, først i Horne, fra 1802 i Svendborg. Var 1845 fattiglem i Sv. Amt.	5: Anna Sophia Christiansdatter Ø 22.11.1789 Vr. Åby Sogn, Svendborg Amt. + 26.12.1870 Svendborg, Vor Frue. ~ omk. 1813 6 børn	6: Christian Frederik Jantzen * 27.08.1769 Svendborg, Sct. Nicolai, + Knapmager i Svendborg, ejede Kyseborgstræde 3.	7: Marie Kirstine Langkilde * 1735 Svendborg, Vor Frue. + 17.06.1801 sst. ~ 13.01.1769 Svendborg, Vor Frue K 7 børn	2: Hans Christian Dreyer * 30.10.1813 Svendborg, Vor Frue Sogn, + 20.10.1890 sst. Var først i slagterlære, siden snedker i Kbhvn. Tog tilbage til Svendborg, nedsatte sig som Møbelmagasin-indehaver, blev efterhånden tillige marskandiser, husejer og Skibsreder.	3: Caroline Kirstine Jantzen * 08.02.1808 Svendborg, Vor Frue Sogn, + 01.09.1897 sst. ~ 04.11.1837 Kbhvn., Trinitatis Sogn og KB "paa Sengen paa Grund af Sygdom". 1 barn.	1: Hansine Charlotte Amalie Dreyer * 13.12.1839 Kbhvn, Trinitatis Sogn, men døbt i Holmens Kirke eftersom forældrene flyttede inden dåben. + 28.10.1897 Svendborg, Vor Frue Sogn. ~ 23.12.1866 Svendborg, Vor Frue Kirke m. Skipper Peder Hansen Thurø (Hansen) (1836-1890) - 5 børn.	

Figur 37: Eksempel på udfyldt anetavleskema.

= født, Ø = dbt. = døbt, ~ = viet, + = død, # = begravet.